stus 1 Donderdag, 28 Augustus 1941

DAGBLAD

# AMIGOE DI CURAÇAO

58ste Jaargang, No. 3386



Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel
fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.— ] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm.: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38



# Wapenstilstand in Iran?

## Sabotage in West en Oost Europa neemt toe.

## Aanslag op Laval mislukt.

## Nomura naar Cordell Hull en Roosevelt.

### AANSLAG OP PREMIER LAVAL.

**Ook Marcel Déat door schot getroffen.**

Gemeld wordt, dat er op Pierre Laval, den vroegeren Premier van Vichy en ...ns opvolger van Maarschalk Henri Philippe Pétain, geschoten is door ... van zijn vijanden te Versailles. ... gelooft niet, dat de wonden ernstig zijn.

Laval is lang een leider geweest ... de factie, die is voor meer volledige samenwerking met Duitsland. Er ...d op hem geschoten, terwijl hij inschrijvingen aannam van anti-communisten om zich te voegen bij de strijd ...n de Russen. Laval werd zowel ... de arm als in het lichaam getroffen. Op Marcel Déat, den vroegeren Minister van Luchtvaart en rechtsen ...er werd op dezelfde tijd geschoten. ...t kreeg een schot in de arm. De ...ietpartij vond plaats bij de samenkomst van een eerste contingent manschappen om zich aan te bieden om ...st Duitsland te vechten in de oorlog tegen Rusland. Mevrouw Laval, ... verscheidene weken de vacantie ...orbrengt op het landgoed van Laval ... Chateldon nabij Vichy, vertrok ogenblikkelijk naar de bezette zone.

Laval is 58 jaar oud en is leider geweest van de samenwerkingsgroep se...t de wapenstilstand, toen hij tot Vice-Premier werd gemaakt in het nieuwe régime en werd aangewezen ... opvolger van Pétain. Doch in een sensatievolle omwenteling op 13 December laatstleden werd Laval uit het kabinet gezet. Sedertdien bracht hij ...t grootste deel van zijn tijd door in ...t door de Duitsers bezette Parijs en ...am slechts bij enkele gelegenheden ...ar Vichy.

Laval en Déat zaten in de morgen ... aan zij bij de manifestatie van légionnaires tegen Rusland. Midden on...r de ceremonie stond een jongeman ... en begon te schieten, waarbij hij zowel Laval als Déat verwondde. De jonge misdadiger werd ogenblikkelijk gearresteerd. Het is een 21-jarige communist, genaamd Paul Colette. Hoewel doktoren zeiden, dat Laval ernstig gewond was, deelden zij mede, dat hij ...et in ogenblikkelijk levensgevaar verkeerde. Na de operatie van het verwijderen der kogels uit rechterarm en borst werd aan Laval toegestaan om ...n echtgenote te telefoneren. Het schieten geschiedde juist op de dag der instelling van anti-communistische gerechtshoven om de gevallen te behandelen van vele honderden, die zowel in ... bezette als in het onbezette gedeelte ... Frankrijk gearresteerd zijn in een ...eiende manifestatie van oppositie ...gen samenwerking met de Duitsers. **...n aantal personen, dat werd beschreven als Joden en communisten, werd heden gearresteerd bij een vierde razzia in het door de Duitsers bezette Parijs in een voortzetting van de opsporingen, die reeds ongeveer 10.000 gevangenen hebben geleverd in de laatste 10 dagen.**

De man, die schoot, Paul Colette, ...eelde mede van Bretagne afkomstig ...e zijn. Hij was in de morgen te Versailles aangekomen en had zich opgegeven als anti-communistische vrijwilliger met het doel Laval neer te schieten.

Reeds wekenlang zou Laval hebben beweerd:

„De oorlog zal dit jaar eindigen met een Duitse overwinning". Bovendien hebben zijn vrienden in Parijs ernstig de mogelijkheid overwogen, dat hij in zijn macht hersteld zal worden te Vichy als de enige manier, waarop Frankrijk een positieve regeling met Duitsland zou kunnen treffen voor samenwerking. Thans zonder een officiële post sedert zijn afzetting als Vice-Premier op 13 December heeft Laval het politiek contact met vele rechtsen behouden, die zijn bureau bezochten op de vierde verdieping van een gebouw op de Champs Elysées te Parijs. Sedert zijn afzetting is Lavals borstelige snor een weinig grijzer geworden. Hij is gebleven bij zijn oude gewoonte om een wit hemd aan te doen met een witte das en zwarte Franse sigaretten te roken. Intussen heeft hij gewacht op een nieuwe kans om in beweging te zetten, wat hij genoemd heeft: „Mijn plan voor Frankrijks toekomst" (Vichy, (AP) 27.8).

### DE DUITSERS WORDEN UIT IRAN GEZET.

Van betrouwbare zijde wordt vernomen, dat de Britse en Sovjet-Ambassadeurs na een audiëntie bij den Sjah naar Londen en Moskou het Iranese verzoek hebben doorgegeven, dat de oorlog worde gestopt. Ook wordt gemeld, dat de Iranese garantie is doorgegeven, dat feitelijk alle Duitsers binnen een week zullen worden uitgezet.

Enkele Duitsers op onmisbare posten zullen mogen blijven tot plaatsvervangers kunnen worden geoefend om hun plaatsen in te nemen onder het gemelde aanbod. Premier Ali Mansur beschuldigde in een toespraak van 10 minuten in het Parlement de Russen ervan open en onverdedigde steden te hebben gebombardeerd in de Azerbaijan-provincie langs de Russische grens. Hij verklaarde, dat het Sovjetleger met een grote troepenmacht oprukte naar Tabriz.

De Premier zeide, dat de Britse stijrdkrachten de havens Bandar Shahpur en Khorramshahr in Zuidwestelijk Iran aanvielen en de schepen bij verrassing namen en deze beschadigden. Hij zeide: „Hun vliegtuigen hebben bommen geworpen op de stad Ahwaz (in het hart van de olievelden op ongeveer 75 mijl ten Noord-Oosten van Bandar Shahpur). Hun gemotoriseerde eenheden bewogen zich van Irak naar Kermanshah. Waar de binnendringende legers worden ontmoet door het Iranese leger, zal er natuurlijk een botsing en een strijd zijn."

Premier Mansur verscheen eerst voor het Parlement in een zitting van 25 minuten aanvangende op Maandag om 15.30 uur om de leden melding te doen van de invasie in de morgen. Hij zeide: „De Regering gelooft, dat het nodig is om aan het volk van het land kalmte, orde en vrede aan te bevelen op dit ogenblik. Gemeld wordt, dat de eerste werkelijke mededeling, die de Regering had van de invasie, was toen de Britse en Russische Ambassadeurs om 4 uur in de ochtend den Premier in zijn woning bezochten. Zij brachten officiële nota's, waarin werd gezegd, dat geweld werd gebruikt om uit te roeien wat genoemd werd gevaarlijke Duitse activiteiten in Iran. Premier Mansur protesteerde in zijn toespraak tot het Parlement: „In dit land is niemand ooit in gevaar gebracht." Verder verklaarde hij, dat zowel in Londen als Moskou in de afgelopen weken verzekerd was, dat de nodige stappen zouden worden genomen om op grote schaal het aantal Duitse inwoners te verminderen.

Toen de aanval kwam, was het grootste deel van de Iranese strijdkracht gestationneerd in de districten rond Abadan. Sterke Iranese garnizoens waren ook gestationeerd langs de grens van Baltoetsjistan in het Oosten. De Duitsers in Iran schenen ernstig ongerust uit vrees, dat hun evacuatie uit Iran door Turkije zou worden verhinderd. Velen vroegen bij de Turkse legatie om koerier-visa om door Turkije te reizen. Een Duitse diplomaat, die op Zondag naar Turkije vertrok, kon de grens niet overkomen en keerde terug. Ongeveer 800 mannen, vrouwen en kinderen met Duitse paspoorten begonnen bijeen te komen op een Duits landgoed buiten de hoofdstad en maakten tenten en andere faciliteiten gereed voor een eigen internering (Teheran, (AP) 27.8).

### VOEDSEL-OPSTOOTJES IN IRAN

Voedsel-opstootjes hadden in Iran plaats, werd van gezaghebbende zijde medegedeeld bij het bekendmaken van het zenden van 650 ton tarwe naar de bezette streken, teneinde er de ontbering te verlichten. De verklaring zeide, dat op de credietvoorwaarden, die de Duitsers aanboden, de Iranese Regering voor export feitelijk de graanoogst van het gehele jaar voor export had verkocht, evenals de voorraden van thee en suiker met volkomen veronachtzaming van de behoeften der Iranezen (Londen, (AP) 27.8).

### BRITSE PARACHUTISTEN IN HET SPEL?

Berichten uit Parijs delen mede, dat de Duitsers onderzoeken of de mogelijkheden van het groeiend aantal sabotage-handelingen, vooral bij de spoorwegen in de bezette zone, misschien niet komt van Britse parachutisten (Vichy, (AP) 27.8).

## Het nieuws van vandaag.

Eerst verluidde gisteravond, dat de oorlog in Iran gestopt was. De Duitsers zouden het land uitgezet worden.

Voedsel opstootjes waren schering en inslag in het land, omdat alle tarwe onder de vroegere handelsovereenkomst aan de Duitsers was verkocht en er voor de eigen bevolking geen eten was. (blz. 1). Hoe dit stoppen van de krijg te rijmen valt met de jongste berichten van vanmorgen is nog niet duidelijk, maar eerst kwam het bericht, dat het Iranese kabinet was afgetreden, vervolgens dat in Iran de algemene mobilisatie was afgekondigd (blz. 3). Tenslotte bevestigde Berlijn de wapenstilstand in Iran (blz. 3).

Uit andere telegrammen blijkt overduidelijk, dat de oorlog in Iran gewoon voortgaat en wel in het voordeel van Britten en Russen. (blz. 1).

In West Europa was de gebeurtenis van de dag een moordaanslag op Pierre Laval, waarbij ook oudminister Déat geraakt werd. Beide heren zaten lieden in te schrijven, die vrijwillig naast de Duitsers tegen de geallieerde Russen wilden gaan vechten. Een patriot had gehoopt het land van zulk een man te bevrijden, maar de aanslag mislukte (blz. 1). Wel een symptoom van de anti-nazie geest in Frankrijk.

Verder was er in West Europa het gewone Raf-spel boven Noord Frankrijk en West Duitsland (blz. 3).

In het Oosten signaleert men ook steeds meer sabotage. De Grieken steken bosbranden aan (blz. 1).

Bij Leningrad wordt hard gevochten. Dat de positie der Duitsers op uitputting staat, blijkt wel uit het feit, dat ze geen materiaal meer over hebben voor operaties tegen Moskou. Moskou had al in geen week luchtalarm (blz. 3).

Ook in het Zuiden werden de Duitsers teruggedreven bij een stad K [Kiev?], en in de N. Y. Times komt het bericht, dat de stuwdam bij Dnjepropetrovsk niet zou zijn opgeblazen, doch dat alleen de turbines onklaar zouden zijn gemaakt. (blz. 3). Berlijn zelf beweert, dat de Duitsers de Dnjepr zijn overgestoken en dat zij in het Noorden de spoorlijn Moskou-Leningrad hebben bereikt.

Uit Japan komt bericht, dat Nomura naar Cordell Hull zou gaan om te praten over wapenverschepingen via Vladivostok. Een aanvullend telegram meldde, dat Nomura ook een persoonlijk onderhoud met Roosevelt had aangevraagd. (blz. 3).

Statenlid Dr. Da Costa Gomez zet op de laatste bladzijde zijn studie voor een Imperiale Raad voort.

### NOMURA NAAR HULL.

De Japanse Ambassadeur Admiraal Nomura maakte een afspraak met Cordell Hull, volgende op de Tokio-berichten, dat verschepingen van Noordamerikaanse voorraden naar Rusland via Vladivostok irriterend waren voor de Japanners. De afspraak van Nomura werd gemaakt, terwijl Hull confereerde met den Russischen Ambassadeur Constantine Oumansky. Oumansky weigerde te zeggen welk het onderwerp van de conferentie was (Washington, (AP) 27.8).

### BEZITTINGEN VAN COMMUNISTEN IN BELGIË GECONFISQUEERD.

Een DNB-bericht uit Brussel deelt mede, dat de Duitse militaire Commandant bij decreet alle bezittingen van de communistische partij in het bezette België heeft geconfisqueerd en het vormen van alle groepen heeft verboden, die tot doel hebben het Bolsjewisme te bevorderen (Berlijn, (AP) 27.8)

### TEGEN DE BOSBRANDEN IN HELLAS.

Een Duits radiobericht uit Athene verklaarde, dat personen, die brandstichten in de Griekse bossen, met of zonder moedwil, ter dood zullen worden gebracht. Gezegd werd, dat het in gevaar brengen van de toch reeds schaarse houtvoorraad van Griekenland van nu af zal worden beschouwd als een handeling van sabotage tegen de heropbouw (New York, (AP) 27.8).

### LUCHTVAARTCOMMUNIQUE VAN CAIRO.

**Iran:** In Iran gingen de gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce gisteren voort bescherming te bieden aan onze voorste troepen. Een vliegtuig van het Hawker-type werd neergeschoten, terwijl het opsteeg te Ahwaz en een ander werd op de grond aangevallen. Onze bommenwerpers wierpen wederom strooibiljetten op Isfahan, Ishiraz en Kasvin. Een andere strijdmacht bombardeerde met succes de kanon-stellingen en troepenconcentraties, die de Pytak-pas houden. Verdere berichten delen mede, dat op 24 Augustus 4 Iranese vliegtuigen werden vernield en niet 3, zoals eerder gemeld werd. Bij bombardementen op het vliegveld te Ahwaz werden voltreffers geplaatst op een hangar, die in brand gezet werd. Op zijn minst een Iranees vliegtuig werd ook vernield.

**Libye:** Verschillende objecten in Cyrenaica en Tripolitania werden aangevallen in de nacht van 25 op 26 Augustus. De haven van Tripoli en de opslagplaatsen nabij de stad Aman werden hevig gebombardeerd. Tengevolge van een bizonder hevige ontploffing zag men massa's wrakstukken hoog de lucht invliegen, gevolgd door een helder vuur. Een aantal andere branden werd veroorzaakt nabij het fort en de electrische centrale. Te Benghazi werden verschillende bommen geworpen op spoorwissels en een vijandelijk kampement. Dezelfde nacht bombardeerden marine-vliegtuigen de haven van Bardia en plaatsten voltreffers op schepen, terwijl branden werden veroorzaakt tussen de petroleumopslagplaatsen. Bommenwerpers van de Zuidafrikaanse luchtmacht bombardeerden een vijandelijk mechanisch transport van voertuigen nabij Rasuenna op gisteren, dat zij ernstig beschadigden.

**Middellandse Zee:** Middelzware bommenwerpers van de Royal Airforce vielen gisteren vijandelijke schepen aan in het centrale gedeelte van de Middellandse Zee. Voltreffers met zware bommen werden geplaatst op een schip en een ander schip werd zinkende achtergelaten.

**Malta:** Een aantal Macchi 200's, dat Malta gisteravond naderde, werd in gevecht betrokken door gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce, die de vijandelijke vliegtuigen achterna zaten op de terugtocht naar Sicilië, waar 3 werden neergeschoten. Een daarvan viel in een dorp neer. Verschillende andere vijandelijke vliegtuigen werden ernstig beschadigd.

**Cyprus:** Gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce vingen een S69 op en schoten deze gisteren neer bij Famagusta.

**Abessinië:** Vijandelijke stellingen te Wolchefit en Gondar werden gisteren gebombardeerd en met machinegeweren beschoten door vliegtuigen van de Royal Airforce en de Zuidafrikaanse luchtmacht. Van al deze operaties worden drie van onze vliegtuigen vermist (Caïro, (AP) 27.8).



# „Rerum Novarum" te Utrecht herdacht.

[Er belandde hier een exemplaar van „De Katholieke Werkgever", nr. 30 Mei 1941, het officiële orgaan van de Alg. Kath. Werkgeversvereniging en van het Kath. Verbond van Werkgeversvakverenigingen, waarin een interessant verslag staat van de herdenkingssamenkomst gehouden i.v.m. het jubileum van „Rerum Novarum". Samengevat volgt dit belangrijke artikel hieronder. —Red.].

Op initiatief van het comité voor de Actie Naar de Nieuwe Gemeenschap werd op 15 Mei jl. te Utrecht een vergadering gehouden van de besturen van de katholieke centrale organisaties op godsdienstig, sociaal en cultureel terrein, aangesloten bij het comité en vertegenwoordigers van de bij deze centrales aangesloten organisaties, ter plechtige viering van het gouden jubileum van „Rerum Novarum" en het tweede lustrum van „Quadragesimo Anno."

Aanwezig waren o.a. de Aartsbisschop van Utrecht, de besturen en enige leden van de Alg. Kath. Werkgeversvereniging, het R. K. Werkliedenverbond, de Ned. R.K. Middenstandsbond, de Kath. Boeren- en Tuindersbond, het Kath. Onderwijzersverbond, de St. Adelbertsvereniging, de Federatie van diocesane R. K. Vrouwenbonden, de Werknemende Middenstand, de Jeugd-Standsorganisaties, de Contact-commissie van de godsdienstige verenigingen, de Kath. Jonge Werkgeversvereniging, de Unie van Kath. Studentenverenigingen, afgevaardigden van de Kath. Universiteit en de Kath. Economische Hogeschool, het Comité Actie voor God, Sobrietas, R. K. Lerarenvereniging, voorts besturen van talrijke diocesane en nationale bonden en instellingen op sociaal terrein.

### Openingswoord Prof. Mr. P. J. M. Aalberse.

„Openlijk koos de Paus van Rome — aldus Prof. Aalberse — partij voor het goed recht van de arbeiders. Met felle woorden geselde hij de toestand der werklieden, zoals deze toen was, hij veroordeelde de te lange arbeidsduur, kwam met kracht op voor een rechtvaardig arbeidersloon, omschreef het recht van de eigendom, vindiceerde voor de arbeiders het recht van vereniging, wees de Staat op zijn plicht ten aanzien van de arbeidswetgeving en drong met kracht aan op de uitbreiding en versterking van het verenigingsleven, onder herinnering aan het zegenrijk gildenwezen in de bloeitijd der Middeleeuwen.

Zo klonk zijn woord over de wereld. En ontzaglijk groot is de invloed geweest, welke van dit woord is uitgegaan.

Men vergelijke slechts de toestand der arbeiders van toen en van nu.

Maar vooral: men vergelijke de toen onder de invloed van het liberale individualisme heersende denkbeelden, en de meningen van nu."

Prof. Aalberse wees vervolgens op die andere grote Encycliek, van Paus Pius XI „over het herstel der maatschappelijke orde en haar vervolmaking volgens de wet des Evangelies", die van R. N. een verduidelijking en een aanvulling was. Niet enkel de toestand der arbeiders, maar heel het liberale economisch systeem werd erin beschouwd en aan diepgaande critiek onderworpen.

Kan men zeggen dat Leo XIII met zijn Rerum Novarum de baanbreker is geweest van de arbeidswetgeving en van het sociale verenigingsleven, Pius XI heeft door zijn Quadragesimo Anno de weg gebaand voor de sociale hervorming, voor de totale werkorganisatie van de individualistische maatschappij.

Zo vormen deze beide grote wereldencyclieken samen één machtig geheel.

En toch alsdus spreker, **hadden wij voor tien jaren kunnen bevroeden, dat wij reeds zo spoedig zouden beleven de ineenstorting met krakend geweld van heel dat grote liberale individualistische systeem, door Leo XIII en Paus XI zo fel gebrandmerkt?** Heeft een onzer verwacht, dat de kentering in de geesten met zo elementaire kracht tot uitbarsting zou komen?

Zeker wij hopen op een snelle evolutie. Maar wat wij thans doorleven is een tijdperk van plotseling uitgebroken **revolutie.**

Wat er ook in de wereld moge gebeuren, dit staat voor ons allen onwrikbaar vast, dat de dwalingen van het Liberalisme niet overwonnen kunnen worden door de daaraan tegenovergestelde dwalingen, maar dat vrede en orde op maatschappelijk, economisch en staatkundig gebied alleen dan zullen heersen in de wereld, wanneer de nieuwe gemeenschap wordt opgebouwd op de hechte grondslagen van de eeuwige waarheden, welke deze beide grote Pausen hebben neergelegd en aan de volken voorgehouden in deze twee wereldbewegende zendbrieven."

### Huidige crisis is beginselcrisis.

**Henri Hermans**, die sprak over Rerum Novarum in het licht van haar tijd en dat van onze tijd, herinnerde in de aanvang van zijn betoog aan de veelal geuite bewering als zou het tijdperk van de Middeleeuwen een „duister" tijdperk" zijn geweest, doch kan zich echter niet herinneren, dat de Middeleeuwen ooit door een geleerde als „bezeten" zijn gequalificeerd. Prof. Huizinga heeft echter de tegenwoordige tijd, waarin de dwalingen van de vorige eeuw zich tot haar uiterste consequenties hebben ontwikkeld, niet alleen als „bezeten" gekenmerkt, maar deze qualificatie is bovendien steeds

opnieuw en overal aangehaald en bevestigd en nog nergens tegengesproken.

Eerlijke geschiedvorsers hebben de Middeleeuwen in haar bloeiperiode beter leren kennen. En de velen die daar toen voor het eerst een licht zagen schemeren, begrepen tezelfdertijd, dat de „verlicht" genoemde 19e eeuw in haar voornaamste cultuurverschijnselen volslagen duister is geweest.

Terwijl toch in dit tijdvak de natuurwetenschap een hoge vlucht nam en dienstbaar werd gemaakt aan de vooruitgang der techniek: terwijl men de lagere wetten der natuur leerde toepassen op de machine, miskende en vertrapte men de hogere, de metaphysieke, in hun rechtkracht op mens en maatschappij.

Zo was een nooit gekende sociale ellende ontstaan. Men vergreep zich zelfs aan de heiligste rechten van vrouwen en kinderen: aan de rechten ook van het huisgezin, het hart der maatschappij, en dwong den arbeider, die de rijkdom voortbrengt, onder een slavenjuk.

Zo scheidde men, om dat alles te kunnen offeren aan de winzucht, en vrije beweging te verzekeren aan het kapitalisme, de economie van de ethiek. De ethiek zou, volgens de heersende begrippen van die tijd, in kerk en huiskamer nog rendement kunnen geven, maar zou in de „wirtschaft" moeten uitlopen op een schadepost.

Deze slimme berekeningen moesten echter falen. De wonderwerken van Gods schepping kan men in hun materiële vormen wel exploiteren, maar ze tegelijk in hun morele waarde en hogere bestemming verkracht, dat aan geen enkele balans op de duur nog kloppend worden gemaakt.

De Heer Hermans stelde de vraag: Zou het kapitalisme, de plutocratie of de macht, de heerschappij over geld en crediet, zich zo monsterachtig hebben kunnen ontwikkelen, had men algemeen erkend en nageleefd in „Rerum Novarum" dat wat zo duidelijk staat geschreven over het eigendomsrecht?

Het karakter van de eigendom is tweevoudig, schreef Leo XIII: het is individueel en sociaal, maar men heeft hem integendeel individualistisch gemaakt en anti-sociaal.

Niet alle eigenaars hebben dit gedaan, zelfs verreweg de meesten niet, maar, nadat het geld basis en regulator van het economisch leven was geworden, bleven ook de eigenaars niet onafhankelijk en hebben gewetenloze speculanten onder de leiders over het kapitaal aldus dat tweevoudig karakter verkracht. Natuurlijke basis naar het economische leven moet, volgens „Rerum Novarum", de arbeid zijn, de arbeid, die ook de bron van alle rijkdom is.

Hier zit de kern van de quaestie.

Men heeft niet begrepen of niet willen begrijpen, dat de eigendom slechts behouden kon blijven door uitbreiding van het aantal eigenaars, en daarom moest de steeds maar toenemende en onhoudbaar geworden spanning tussen kapitaal en arbeid, waarin geen buiging kwam, wel barsten.

De Heer Hermans stond vervolgens uitvoerig stil bij de gevolgen, welke uit de onrechtvaardige verdeling van de eigendom zijn voortgesproten, ook in de sociale wetgeving, die ten aanzien van de eigendomsverhoudingen, zich bijna uitsluitend beperkt tot collectieve voorzorg en collectief bezit, waardoor de zo noodzakelijke en maatschappelijk heilzame socialisatie van het bezit onvoldoende mate is tot stand gekomen.

God moge het volle licht van deze encycliek doen opgaan over de mensheid, **die met verschrikkelijk oorlogsgeweld tot het inzicht moest worden gebracht, dat de crisis, die wij doormaken, in haar diepste wezen een beginselcrisis is.** Dan zal de wereldgebeurtenis van 15 Mei 1891, de verschijning van „Rerum Novarum" nog ver in betekenis worden overtroffen door de omwenteling van haar volle verwezenlijking, **door de komst van een nieuw Nederland en een nieuw Europa, teruggekeerd naar de grondslagen onzer beschaving, naar de vrede, de welvaart, en de sociale gerechtigheid van het christendom!"**

Staande de vergadering werd het volgende telegram verzonden aan Zijne Heiligheid Paus Pius XII, Città del Vaticano.

Besturen van alle katholieke organisaties in Nederland op godsdienstig cultureel en sociaal gebied met zijne hoogwaardige excellentie den aartsbisschop van utrecht in vergadering bijeen ter plechtige herdenking van het gouden jubileum van rerum novarum en het tweede lustrum van quadragesimo anno betuigen heilige stoel dankbaarheid en gehoorzaamheid en vragen eerbiedig apostolische zegen aalberse voorzitter.



# Nederland

### DE VIERING VAN KONINGINNEDAG.

Zoals bekend is, zal Zaterdag officieel Koninginnedag zijn. Ook hier in Curaçao, waar wij door middel van de radio zullen deel nemen aan wat over de gehele wereld, waar Nederlanders wonen, zal geschieden ter ere van Haar, die Nederlands Leidsvrouwe is.

Uiteraard zal de woonplaats van onze geeërbiedigde geliefde Koninklijke jarige het middelpunt van het huldebetoon zijn. In Londen belooft het een grandioze dag te worden. Daarvan is reeds een en ander medegedeeld. Hier volgen nog enige biezonderheden:

In het openluchttheater in Regentspark zal het Londense Symphonieorkest de plechtigheid en de feestelijkheid openen, met het spelen van Beethovens vijfde; vervolgens Julius Rontgens suite „Oud Nederland". Dan komt als hoogtepunt de wereldwijde „radio"hook-up, waarvan men reeds in de Curaçaose pers heeft kunnen lezen, en waaraan ook ons Curaçao het zijne zal bijdragen.

Overal zal, nadat Prins Bernhard het signaal gegeven heeft, de Nederlandse **Driekleur** worden gehesen, zal het Wilhelmus klinken, zal over de gehele wereld als in een reusachtig spreekkoor worden gezegd: „Nederland zal herrijzen".

Ook vanuit ons oude Fort Amsterdam zullen deze woorden en dit lied omhoogklinken, ontroerd en vastberaden. Vervolgens zullen Prins Bernhard en Prof. Gerbrandy uit de studio in Regentspark aankomen. Er wordt een ouderwetse bruiloft van Kloris en Roosje gehouden, waar Pieternel en haar gezonde bruidegom een wens zullen uitspreken (geschreven door „Vrijbuiter"), die „naar de eis des tijds" zal zijn. Er wordt een ballet vertoond, onder leiding van Joma Sasburg, de band van het s.s. „Volendam" zal zich laten horen en daarna is er receptie ten huize van gezant jhr. Michiels van Verduynen.

### DER NAZIES VERREGAANDE GROFHEID.

De Duitsers met de van hen bekende „fijngevoeligheid" trachten van Rotterdam — het gruwelijk verwoeste — de......... attractie voor toeristen te maken. De campagne daarvoor begon in een artikel op de toerisme-pagina van de „Haagsche Post", als alle andere bladen door de nazies gecontroleerd. Zorgvuldig iedere toespeling op het bombardement vermijdend, het bombardement, dat het gehele centrum wegvaagde en enige tienduizenden mensenlevens kostte, schrijft het blad (van 12 Juli):

„Na een jaar van begrijpelijk zwijgen, moet de Maasstad nu ook eens vermeld worden. De bezoeker echter moet er de weg zeer goed kennen, om er alle interessante dingen gedurende een kort bezoek te kunnen zien. Rotterdam was architectonisch nooit zo geheel bezienswaardig [wat een leugen! — Red. Amigoe], en bovendien is daarvan nog heel weinig overgebleven.

Maar de stad biedt iets heel biezonders in haar noodwinkels, bebouwd in vrolijke (sic) tentoonstellingenstijl."

Het blad beveelt zelfs een bezoek aan het centrum aan, omdat dit...... een idee geeft van het nieuwe opbouwplan: .......... in het midden van het verlaten centrum kan men de Coolsingel zien, het verwoeste stadhuis, het beschadigde postkantoor en de nieuwe beurs.' De slottirade doet de deur dicht op dit vuilaardig bedrijf: „Wij bevelen den bezoeker van Rotterdam aan, om, wanneer hij een mooie dag wil beleven, niet alleen zich voor illusie open te stellen, doch ook vergetelheid te beoefenen."

### GELDT DE BRITSE VERKLARING OOK VOOR NEDERLANDS INDIË?

Vier en twintig leden van de Volksraad in Nederlands-Indië hebben vragen gesteld aan het Gouvernement betreffende zijn standpunt inzake de verklaring door den Britsen minister Clement Attlee afgelegd op de verklaring van Roosevelt en Churchill en wel dat „deze bestemd is voor alle rassen van de wereld, blanke en nietblanke." De 24 inlandse Volksraadliedën de nadruk leggend op de belangrijkheid van deze verklaring voor de inheemse bevolking vragen het Nederlands Indische Gouvernement om der regering te Londen te verzoeken om een definitieve verklaring of zij Attlees uiting onderschrijven wat de eventuele consequenties zullen zijn voor de inheemse bevolking van Nederlands-Indië.

### SCHONE PRAATJES.

Het is in zekere zin wel aardig om te zien hoe de fiere houding van het begeerlijk rijke Nederlands Indië den Duitsers en hun vriendjes in Nederland een doorn in het oog is.

Een „aardig" voorbeeld daarvan geeft het „Utrechtsch Dagblad" (van 7 Augustus) in een hoofdredacteurlijk artikel, waaruit wij het volgende aanhalen:

„Wij maken ons bezorgd over Nederlands Indië, daar de Buitenzorgse politiek sedert Mei 1940 zeer onverstandig is. Buitenzorg moest zijn onafhankelijkheidspolitiek voorzetten, doch het is duidelijk, dat deze gecontroleerd wordt door Angelsaksische wachten. Waarom moest in de eerste plaats Nederlands Indië het contact met het moederland verbreken? De Gouverneur-Generaal, die door zijn huwelijk met een Amerikaanse Amerikaansgezind is, steekt deze sympathie niet onder stoelen of banken. Het Nederlands-Indische gouvernement moest zich voor ogen houden, dat het moederland in handen is van den vijand van de Angelsaksische landen, moest alles doen om de banden met Nederland te herstellen en moest uit Nederlands standpunt handelen."

### BERICHTJES UIT NEDERLANDS INDIË.

Het Nederlands Indische Gouvernement heeft een aanvullend crediet aangevraagd bij de Volksraad van 15 millioen gulden voor de aanschaffing van torpedo-bommenwerpers voor de marine-vliegdienst.

De Australische senator Toll, die onlangs met Australische journalisten Nederlands-Indië heeft bezocht heeft een radio-rede gehouden: „dit bezoek is ongeëvenaard geweest boven iedere reiservaring die ik ooit in mijn leven heb gehad ofschoon ik vele landen heb bezocht.

De gehele Nederlands-Indische pers wijdde diep-verontwaardigde hoofdartikelen aan de doodvonnissen onlangs weer over vijf trouwe Nederlanders geveld door den Duitsen overweldiger.

De Javabode schrijft: „dit kan slechts een prikkel te meer zijn voor ons werk, ter bevrijding van het moederland.

De tyran zal de Nederlandse geest niet breken, de geest die gedurende vele eeuwen de basis is geweest waarop het Rijk der Nederlanden is gegrondvest.

De gezamenlijke Nederlands-Indische oorlogs-fondsen zonden weer geld voor zes spitfires naar Londen.

### DIENST BIJ DE MARINE.

In Suriname hebben zich in totaal 400 jongens aangemeld voor de Koninklijke Marine.

# Curaçao.

### LANGDURIGE EN TROUWE DIENST.

**Op Aruba en Curaçao.**

Hedenmorgen had zowel op de kustbatterij te Curaçao, als op die te Aruba een kleine, doch daarom niet minder pakkende plechtigheid plaats.

Aan 5 militairen werd bij beschikkig van den Gouverneur van 20 Augustus 1941 No. 4795 de bronzen medaille voor langdurige en trouwe dienst uitgereikt.

Hier in Curaçao werd den sergeant-majoor-instructeur **A. J. E. Hamelinck**, den sergeant **A. R. Wijshijer** en den brigadier **G. R. van Bronkhorst** het eremetaal na een paar hartelijke woorden door den Artillerie-commandant, den Luitenant ter Zee 1e klasse E. Dankmeijer, op de borst gespeld.

In Aruba waren het de sergeant-majoor-instructeur **B. H. de Groot** en den Kanonnier der 1e klasse **J. W. R. Leijting**, welke uit handen van den commandant der kustbatterij, den 1sten Luitenant der Artillerie R. Schram de Jong, hun onderscheiding ontvingen.

### ZATERDAG WORDT ALS ZONDAG GEVIERD.

Daar Harer Majesteits verjaardag op een Zondag valt, zal deze nationale hoogtijdag op Zaterdag 30 Augustus worden gevierd. De winkels in het gebiedsdeel moeten die dag gesloten blijven, in verband, waarmede verwezen zij naar artikel 4 van de winkelsluitingsverordening.

### KERKELIJKE VIERING KONINGINNEDAG.

De plechtige H. Mis met Te Deum in de Kathedrale Kerk ter viering van de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin zal **niet** as. Zaterdag plaats vinden, doch Zondag. De H. Mis begint om 8.30 uur.

### WEST-END VERTOONT „VAN KINSBERGEN".

Te beginnen met morgen gaat er in West-End, zowel in de vroege als late voorstellingen een British Olympic News, waarin o.a. voorkomen: De „Van Kinsbergen" bij zijn aankomst in Engeland, het grote slagschip „Nelson;" aankomst van groot convooi in een Engelse haven. De text is geheel in het Nederlands.

### PROGRAMMA TENNIS-VOORWEDSTRIJDEN OLYMPISCHE SPELEN.

De C.B.L.O. verzocht opname van het volgende:

29 Aug. 16.00 uur baan: Juliana 1. C. Schnepper — I. A. Regalez.

30 Aug. 16.00 uur baan: Mundo-Nobo 2. J. Hollander — Frank de Castro.

2 Sept. 16.15 uur baan Mundo-Nobo 4. Verliezer 1 — Verliezer 2.

4 Sept. 16.15 uur baan: C.S.C. 9. Sigfried Lampe — Ch. de Jongh.

6 Sept. 16.00 uur baan Mundo-Nobo 5. V. E. Henriquez — V. Naar.

Baan: C.S.C. 6. A. Jesurun — Freddy Salas.

Baan: Kwiek 7. N. M. Chumaceiro — S. F. van Kekem.

Baan: C.S.C. 8. Winnaar 1 — Winnaar 2.

Baan: Juliana 10. A. de Wolf — F. de Lannoy.

Baan: Asiënto 11. Oscar Salas — H. Rosenthal.

Baan: C.S.C. 12. L. Tjin A. Djie — M. Martinez.

Baan: Asiënto 13. Winnaar 4 — Verliezer 9.

Gelieve 15 minuten voor aanvang van uw wedstrijd aanwezig te willen zijn.

De spelers worden verzocht zich bij den baanleider op de hoogte te stellen van hun volgende partij, alvorens de baan te verlaten. Mocht het nog niet bekend zijn, dan gelieve men zich telefonisch in verbinding te stellen met den referee. Op werkdagen Tel. Isla 9-425 van 8.00 uur tot 16.00 uur; daarna C.S.C. tel. No. 2138 tot 18.30 uur.

Indien mogelijk zullen de wedstrijden ook via de Curom na de Nieuwsberichten bekend gemaakt worden. Voor alle zekerheid gelieve men echter den Referee op te bellen. **Referee:** D. L. Capriles: **baanleiders:** Asiënto — H. Rosenthal: C.S.C. — M. S. L. Maduro; Juliana — A. Jesurun: Kwiek — José Maal; Mundo Nobo — G. A. Chundro; Algemeen — C. W. J. Jonckheer.

De Heer Manfred Brandao, eerste tenniskampioen van Curaçao in enkel- en dubbelspelen, heeft voor de tennisvoorwedstrijden en voor de Olympische Spelen een beker beschikbaar gesteld voor den winnaar van deze serie wedstrijden.

### EEN GOEDE SLAG.

In de maand Augustus werd herhaaldelijk aangifte gedaan van het ontvreemden van auto-lampen, auto-radiotoestellen, autobanden en allerlei andere autoonderdelen en gereedschappen. Ondanks een uitgebreid onderzoek mocht het de Recherche aanvankelijk niet gelukken den dief (of dieven) te vinden.

Eén dezer dagen surveilleerde een rechercheur in de Madurostraat en zag aldaar een auto geparkeerd staan, welke aan de voorzijde voorzien was van twee zo goed als nieuwe automistlapen, terwijl het hem daarbij opviel, dat de wagen feitelijk als een oud vehikel moest worden aangemerkt. Om het stuurwiel van deze auto zag de oplitieman een hoed, welke eveneens als ontvreemd werd aangegeven. Na enig wachten kwam de eigenaar bij zijn auto en werd ter plaatse gearresteerd en overgebracht naar het Hoofdbureau van Politie.

De man ontkende hardnekkig iets van diefstallen af te weten. Vervolgens stelde Rechercheur een onderzoek in zijn woning in, waar hij een waar arsenaal vond van alle soorten autoonderdelen, tot zelfs wielen en banden toe.

Alles bleek van diefstal afkomstig te zijn. Zelfs werd meer gevonden, dan als gestolen aangegeven werd. Uit het ingestelde onderzoek bleek, dat speciaal Rio Canario (woonwijk van de employé's der C.P.I.M.) onveilig gemaakt werd. De Recherche verzocht allen auto-bezitters, zowel van Rio Canario als van de Stad en omgeving, hun auto's te willen nazien en indien zij onderdelen vermissen, daarvan aangifte bij de Recherche te doen. Ook bleek de gearresteerde geheel ingericht te zijn op het stelen van gasoline. Hij vervoerde een blik en slang in zijn wagen, waarmede hij zich gasoline uit andere wagens toeëigende, wanneer de tank van zijn eigen wagen nagenoeg leeg raakte. Ook werden reeds medeplichtigen gearresteerd.

### BOTICA'S.

Deze week hebben de volgende botica's de Zondag- en nachtdiensten:
**Punda:** Wilhelmina.
**Otrabanda:** Centraal.

### CHEQUEKOERSEN.

De Plaatselijke Banken noteren de volgende koersen:

| | Inkoop. | Verkoop. |
|---|---|---|
| Batavia ......... | 99.50 | 100.50 |
| Paramaribo ......... | 99.50 | 100.50 |
| Caracas ......... | 50.25 | 52.75 |
| New York ......... | 1.8850 | 1.9050 |
| Londen ......... | 7.55 | 7.65 |

## ARUBA.

### MILITAIRE PARADE OP ARUBA.

De Militaire Parade ter gelegenheid van de 61ste verjaardag van H.M. de Koningin, waaraan zullen deel nemen de Nederlandse en Engelse troepen, zal plaats hebben op Zaterdag 30 Augustus 1941 om 9 uur 's morgens op het sportterrein voor de R. K. Kerk te Oranjestad.



### BURGERLIJKE STAND.

**Bevallen op Augustus:** 11 Slasbach Hilaria Emma echtg. v. Martes, L. J. d; 4 Gumbs, Cleonica Asenath d; 13 Nicolaas, Florida Crecensia echtg. v. Wout, R. F. d; 13 Reeder, Cleo Edna echtg. v. Coelho, A. z; 15 Lopez, Francisca echtg. v. Wernet, D. z; 17 Kock, Jacinta Presentacion echtg. v. Croes, T. z; 13 Thiel, Aura echtg. v. Trom, B d; 10 van Dinter, Rosa Angela echtg. v. Evertsz, G. R. F. d; 11 Felix, Amanda Crecencia echtg. v. Muller, A. E. z; 15 van den Brink, Geertuida echtg. v. van Beveren, J. W. z; 16 Dabian, Candida Julianita echtg. v. Maduro, F. z; 17 Dijkhoff, Nicolina echtg. v. Trimon, M. d; 12 Webb, Maria Jacoba d; 15 Pietersz, Maria Eduvilia Violet echtg. v. Kelly, F. S. z; 17 Ras, Prudencia Maria echtg. v. Soto, J. A. d; 19 Werleman, Angelica echtg. v. Angela, F. z; 20 Boekhoudt, Alejandrina echtg. v. Geerman, B. z; 19 Yarzagaray, Martina echtg. v. Lacle, J. C. d; 20 Franken, Laurentia echtg. v. Brete, J. M. z.

**Overleden op Augustus:** 14 Roberts John echtg. v. Woods, A. V. 47 j; 14 Richardson, Lillian Julieta 1 j.

**Ondertrouwd op Augustus:** 14 Banfield, Salomon Urias en Jules, Maria; 14 Everts, Alarico Fernando en Vrolijk, Christina; 14 Lank, Albert Alexander Joseph en Lieveld, Helena Lotje Clasina; 14 Geerman, Severiano en Willems, Isenia Isabel; 14 Colastica, Alejandro Ruperto en Alberta, Maria Magdalena; 14 Martis, Carnacion Johan en Pietersz, Ellen Reineta; 15 Arias, Pedro Jose en Zievinger, Anita; 20 Anderson, Irving Charles en Stothard, Lucille Ellery.

**Getrouwd op Augustus:** 14 Cruz, Norberto Emilio en Sanchez, Antonia; 16 Owen, Harry en Davies, Marguerite Yvonne; 20 Gabriel, George Alexander en Padilla, Rosario Elena; 20 Figaroa, Augustinus en de Cuba, Rosa, Maria; 20 Mills, Henry James en Berens, Mary Frances.

# Politiek en Oorlog.

## DE STRIJD IN RUSLAND.

Een bericht van de Russische frontlinie deelde mede, dat de Duitse indringers na meer dan een maand lang in de buitenwijken van de stad „K" gestaan te hebben, ver terug zijn geslagen door tegenaanvallen van het Rode Leger, die den nazies verschillen de duizenden manschappen hebben gekost. De stad werd niet anders geïdentificeerd dan door de beginletter K. (het zou Kiev kunnen zijn). Dit verhaal werd gepubliceerd in „Izvestia", het officiële Regerings-nieuwsblad, terwijl de gevechten om Leningrad in het Noorden en Odessa in het Zuiden werden voortgezet. Het informatiebureau meldde slechts hevige gevechten in voortgang langs het gehele front.

„Izvestia" publiceerde ook een radio-telefonisch gesprek tussen zijn uitgevers en den Secretaris van de Communistische partij in het belegerde Odessa. De Secretaris zeide: „De fabrieken werken op volle kracht en produceren zelfs meer dan gewoonlijk, door de grote geestdrift van de arbeiders." Hij verklaarde, dat vrouwen mannen hadden vervangen, die naar het front waren vertrokken en dat het transportsysteem van de stad werkte op volle capaciteit; winkels doen goede zaken en het mensenverkeer op de straten is levendig. Het moreel van het volk is sterk met de concentratie op de defensie. Allen zijn als een man tegen den vijand opgestaan.

Aan het andere einde van het front wordt gemeld, dat Leningrad voortleeft met de slagzin „meer productie met minder arbeiders". Als een aanduiding, dat Rusland een lange oorlog verwacht, werd bekend gemaakt, dat de scholen van de natie op 1 September zullen openen met 11 millioen nieuwe textboeken uitgegeven, 80.000 nieuwe onderwijzers benoemd en met voortzetting van het militaire trainingsprogram. Salomon A. Lozovsky, de Vice-Commissaris van Buitenlandse Zaken, zeide, dat de Rode luchtmacht millioenen strooibiljetten had geworpen achter de Duitse, Finse en Roemeense linies, elk met een pas, die de drager zal toestaan naar de Russische linies over te lopen, indien hij wenste te deserteren.

Lozovsky commentarieerde, dat dit soort dingen niet voldoende is om de Duitse militaire machine te breken, welke hij beschreef als verzwakkende, doch nog steeds betrekkelijk machtig. Hij zeide echter: „Hoe meer slagen het Duitse leger krijgt van ons en hoe meer verliezen het lijdt, des te harder zal het voor het Duitse volk zijn om Hitlers bloedige avonturen mee te maken en des te sneller zal de ontbinding zijn van het front en de achterhoede van het Duitse leger; des te sneller zal ook de ondergang zijn van Hitlers Duitsland."

In de Iranese quaestie meldde het Rode leger gisteren de bezetting van 4 der voornaamste steden in Noord-Iran: Dilman, Tabriz, Ardebil en Lissar. Men deelde mede, dat de opmars werd voortgezet langs de gehele linie van de Turkse grens tot de Caspische Zee. Als om te doen uitkomen, dat het conflict bijna beëindigd was, proclameerde de Sovjet-Unie: „Van nu af mag de onafhankelijkheid van Iran volkomen veilig worden geacht" (Moskou, (AP) 27.8).

## 80.000 NAZIES GEOFFERD BIJ VEROVERING VAN GOMEL.

Het leger-nieuwsblad „Rode Ster" deelde bij een eerste gedetailleerde beschrijving van de slag van Gomel mede, dat de Duitsers 80.000 man verloren aan doden en gewonden, alvorens zij de stad bezetten.

Het verhaal werd geschreven door Majoor Generaal I. Berezovsky, die deel nam aan de defensie van Gomel. Hij zeide: „De Duitsers betaalden de hoogste prijs voor de stad, doch toen zij de stad binnentrokken, hadden de boomgaarden geen appelen, de winkels waren leeg, de warenhuizen graanloos en niet een enkele levende ziel bevond zich in de woningen".

Hij deelde mede, dat de Duitse materiële verliezen ongeveer 200 tanks, verschillende honderden veld-kanonnen, honderd vliegtuigen en duizenden voertuigen waren.

Hier volgt het verhaal van den Generaal gedeeltelijk: „De Duitsers poogden eerst door te breken naar Gomel in Juli, doch werden met hevige verliezen door het Rode leger teruggeslagen bij een tegenaanval, waarbij Zhlobin en Rogachev werden heroverd. Na nog een maand voorbereidingen te hebben getroffen, wierpen de Duitsers tegen Gomel de 17de en 131ste infanterie-divisies, delen van de 21ste infanterie-divisie en overblijfselen van de eerste cavalerie-divisie, versterkt door verschillende tank-bataljons, een belangrijk aantal gepantserde wagens, kanonnen en 200 vliegtuigen" (Moskou, (AP) 27.8).

## KOENE ACTIE VAN SOVJET-DUIKBOOT.

Een aanvullend communiqué deelt mede, dat een duikboot onder het commando van Kapitein Luitenant Stekhanovitsj langer dan 48 uur in de streek nabij de vijandelijke kust verbleef, doch geen enkel vijandelijk schip ontmoette. Stekhanovitsj besloot toen binnen te dringen in een van de meest belangrijke vijandelijke havens. In de nacht van 20 Augustus drong de duikboot ongezien de haven binnen. Er waren eerst geen schepen te zien aan de beide kaden van de haven. De kapitein drong echter verder de haven binnen waar twee transportschepen lagen, waarvan een een schip was van 5000 ton. Mikkende op het grootste transportschip, werd de torpedo afgevuurd op een afstand van anderhalve kilometer. Een luide ontploffing werd vernomen. Na korte tijd nam men op de duikboot door de periscoop het resultaat waar. Op 22 Augustus bracht dezelfde duikboot bij de ingang van de Golf van Finland een vijandelijk transportschip van 2000 ton tot zinken (Moskou, (AP) 27.8).

## DUITSERS WERPEN ALLES TEGEN LENINGRAD.

De Russen, die de toegangswegen naar Leningrad verdedigen, vochten hevig tegen de Duitse strijdmachten, die pogen over land en door de lucht aan te vallen. De Duitsers schenen hun volle gewicht aan te wenden in het Noordelijk offensief, terwijl Moskou reeds de 8ste achtereenvolgende nacht geen alarm had (Moskou, (AP) 27.8).

## DUITSERS STEKEN DNJEPR OVER.

Duitse militaire commentators deelden mede, dat Duitse troepen de beneden-Dnjepr waren overgestoken en de belangrijke spoorwegstad van Zaporozhe hebben bezet (Berlijn, (AP) 28.8).

## NAZIES BEREIKEN LENINGRAD-MOSKOU SPOORLIJN.

Het DNB maakte bekend, dat de Duitse troepen de Leningrad-Moskou spoorlijn hebben bereikt (Berlijn, (AP) 27.8).

## LANGS HET GEHELE RUSSISCHE FRONT WORDT GEVOCHTEN.

Het Russische communiqué van hedenmorgen luidt als volgt: „Gedurende de nacht van 27 op 28 Augustus vochten onze troepen op koppige wijze tegen den vijand in de richtingen van Kingisepp, Gomel, Dnjepropetrovsk en Odessa" (Moskou, (AP) 28.8).

## DNJEPROPETROVSK NIET GEVALLEN?

Het Zuidwestelijke Rode Leger, dat de Duitse opmars aan de Westelijke oever van de Dnjepr bestrijdt, berichtte ernstige nederlagen te hebben toegebracht aan de Duitse 132ste divisie door het doden van meer dan 6000 nazie-troepen gedurende een gevecht van verschillende dagen.

Het communiqué dat de gevechten noemde, deelde mede, dat felle gevechten werden voortgezet van de Golf van Finland tot de Zwarte Zee. Vooral werden hevige gevechten geregistreerd in Noordwestelijke richting bij Kingisepp ten Zuid-Westen van Leningrad, in de centrale richting mij Smolensk en Gomel en op de Oekraïnse slagvelden in de richtingen van Dnjepropetrovsk en Odessa. Het Russisch bericht, welk rapporteerde, dat gevechten werden voortgezet in de richting van Dnjepropetrovsk, sprak de Duitse bewering tegen, dat dit belangrijke ijzer- en staalcentrum veroverd was (Moskou, (AP) 28.8).

## DE STUWDAM BIJ DNJEPROPETROVSK NIET VERNIELD.

De „New York Times" deelde mede, dat in handelskringen berichten waren ontvangen, dat de Russen de dam van Dnjepropetrovsk niet vernield hebben, doch slechts de turbines, die pas na een jaar weer vervangen kunnen worden. Men deelde mede, dat de dam zelf niet vernield was, aangezien vele jaren nodig zouden zijn om deze opnieuw te bouwen, doch dat de hydroelectrische machinerieën waren opgeblazen (New York, (AP) 28.8).

## DE OPMARS IN IRAN.

Het Britse communiqué over de strijd in Iran luidt als volgt: „In het Zuidelijk gebied zijn de opruimingsoperaties te Khorramshah voltooid en alles is rustig te Abadan, waar de bevolking onze komst scheen te verwelkomen. Onze kanonneerboten varen de Karun-rivier op, welke bevaarbaar is tot Ahwaz op ongeveer 120 mijl van Bandar Shahpur. Aangezien de Britse onderdanen te Bandar Mashur op ongeveer 8 mijl ten Noord-Oosten van Bandar Shahpur worden bedreigd met arrestatie, zijn meer detachementen geland te Bandar Shahpur in het Noordelijk gebied. De Zuidelijke colonne, die opereert uit Khanaquin rukte gisteren van Gilan op door het bergachtige land langs een enkele smalle weg naar Shahabad (imperiaal landgoed) en het bezette. Ook Alaibad op 15 mijl van Shahabad werd bezet. Ongeveer 2000 Iranese troepen werden verdreven van de hoge gronden ten Oosten van Gilan bij deze opmars. De wegen werden ook verdedigd met blokken en anti-tank kanonnen. De afstand van Khanaquin naar Shahabad langs deze weg is ongeveer 100 mijl, welke in drie dagen tijd werd afgelegd. De Noordelijke colonne uit Khanaquin trok gisteren door de Paytakpas en vaagde de weerstand weg, terwijl men Karind bereikte op ongeveer 21 mijl ten Westen van Shahabad in de namiddag. Vernomen wordt, dat de Russische strijdmacht de lijn heeft bereikt van Shut, Marand, Ardebil en Hevil, zonder veel tegenstand te ondervinden. Op alle fronten wordt de Britse en Russische opmars voortgezet met snelheid en vastberadenheid" (Simla, (AP) 28.8).

## ALGEMENE MOBILISATIE VAN IRAN AFGEKONDIGD.

Officieel wordt bevestigd, dat de algemene mobilisatie in Iran is afgekondigd en in voortgang is. In officiële kringen weet men echter niet wie de mobilisatie heeft afgekondigd (Londen, (AP) 28.8).

## WAPENSTILSTAND IN IRAN.

Het Britse nieuwsagentschap meldde uit Vichy, dat de nieuwe Iranese Regering besloten heeft de tegenstand op te geven (Londen, (AP) 28.8).

Het DNB meldde uit Teheran, dat het nieuwe Iranese kabinet de wapenstilstand heeft verklaard. Het DNB meldde, dat in een speciale zitting, geleid door den nieuwen Premier Ali Franchi en den Minister van Buitenlandse Zaken Ali Soheily, gezien de overweldigende macht van de Britse en Russische troepen, besloten is de weerstand op te geven door de Iranese troepen, teneinde verder bloedvergieten te voorkomen (Berlijn, (AP) 28.8).

Geen bevestiging werd hier ontvangen van de Duitse en Vichy-berichten, dat de Iranezen opdracht hebben gegeven de strijd te staken (Londen, (AP) 28.8).

## HET KABINET VAN IRAN AFGETREDEN.

Martin Agronsky, de vertegenwoordiger van de National Broadcasting Company te Ankara, deelde mede in een radio-boodschap, dat het Iranese kabinet heden was afgetreden. Hij herhaalde de bekendmaking van den zegsman der Iranese Ambassade te Ankara (New York, (AP) 27.8).

## DE RAF BOVEN NOORD-FRANKRIJK.

Het communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart luidt als volgt: „Gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce voerden twee tochten uit in de vroege morgen boven Noord-Frankrijk. 10 Vijandelijke gevechtsvliegtuigen werden gedurende de operatie vernield. 8 Van onze gevechtsvliegtuigen worden vermist" (Londen, (AP) 27.8).

## MANNHEIM AANGEVALLEN.

Officieel wordt medegedeeld, dat Britse bommenwerpers in de nacht Mannheim aanvielen, alsmede andere objecten in Duitsland (Londen, (AP) 28.8).

## AMERIKAANSE BANK TE TOKIO GESLOTEN.

De „National City Bank of New York" zal haar kantoren op het eind van September sluiten te Kobe en Yokohama. Het kantoor te Osaka is reeds enige maanden gesloten. Het sluiten dezer kantoren staat in verband met het bevriezen van alle credieten. De bank zal nu nog slechts één kantoor in het Japanse rijk openhouden.

## ZANGER GIGLI.

De beroemde Italiaanse opera-zanger Beniamin Gigli (tenor) heeft een altaar geschonken aan de nieuwe kerk van St. Robertus Bellarminus te Rome. Gigli zong zelf bij de inwijding.

# CURACAO.

## EERSTE BLAASBALGGENOOTSCHAP OP GEALLIEERDE GROND.

In „Dagblad Amigoe di Curaçao" van verleden Zaterdag is reeds vermeld dat het genootschap der Blaasbalgen, afdeling Curaçao, £1000 heeft overgemaakt, direct aan Londen, als de eerste bijdrage.

Dit bericht kunnen wij nog aanvullen door de vermelding dat afdeling Argentinië tot en met Juni £21.908.9.3. voor hetzelfde doel heeft gestuurd. Deze afdeling telt meer dan 36000 leden. Ook Uruguay blijft niet ten achter en maakte over tot en met Mei £ 7.573.—.— met een ledental van 8100.

Wij hebben uitknipsels ontvangen van het grote dagblad „The Standard", uitgegeven in Buenos Aires, welk blad werd opgericht 1 Mei 1861, en heeft tot motto de schone spreuk van Cicero: „Nil falsi audeam nil veri non audeam dicere". Het blad heeft veel op met het Blaasbalggenootschap en zegt dat President Roosevelt werd ingeschreven als „zuchtje" No. 36.141.

(In de V.S. in het verboden geldén in te zamelen voor oorlogsdoeleinden en daarom heeft Roosevelt lid in Argentinië laten inschrijven).

Ook Winston S. Churchill en Lord Beaverbrook staan ingeschreven onder de nummers 4698 en 3016 respectievelijk.

Afdeling Curaçao heeft ook onder haar leden de meest vooraanstaande mannen en vrouwen van onze samenleving: wij noemen Z. E. Gouverneur Wouters; Mevrouw Wouters en Mejuffrouw Elisabeth W. J. Wouters, Z. H. E. de Apostolisch Vicarius, Mons. Ellis, Kolonel van den Donker, verder bankiers, directeuren van de grote bedrijven, leden van Bestuur en Staten, hoge ambtenaren, enz. Doch ook de kleine man is er bij en het genootschap ontvangt even dankbaar het weinige dat de minder gegoede kan missen, als de volle „score van den rijke! Overal hebben wij leden, ja, ook in het rustige „Wilhelmina Tehuis" voor ouden van dagen Wel een bewijs dat overal gevoeld wordt de noodzakelijkheid alle krachten bij te zetten teneinde het naziedom te vernielen.

In „The Standard" staat het volgende: „To Curaçao belongs the airy previlege of having founded the first Fellowship of the Bellows on **allied** soil. The Trade winds everpresent in the Dutch W. I. are blowing as strongly as ever, but the prevailing mind is now the breath-taking blast of Good Bellowschip which before is expected to raise a stiff onshore breeze in other islands of the Caribbean."

## OFFICIËLE BEKENDMAKINGEN.

**Verlof:** Mej. E. C. de Jongh, tijd. schr. ter Adm. van Fin., 14 dagen vrijst. wegens ziekte; J. E. M. Arends, gouv.-geneesk. op Aruba, 3 weken vrijst.

**Benoeming:** Mej. S. R. Harms, tot tijd. schr. ten kantore v.d. Hypotheekbewaarder op Aruba; Mej. E. R. Ponson, tot tijd. schr. op de bureaux v.d. Burg. St. en Bevolkingsregister op Aruba; J. Th. Fijnje, opz. Reinigingsdienst bij het Depart. v. O.W. tot techn. ass. bij O.W.; Mej. M. J. Diaz, tot tijd. schr. op de bureaux v. d. Burg. St. en Bevolkingsregister op Aruba; J. Ch. Larmonie, H. A. Brown en L. B. Halley veldwachters tot deurwaarders der belastingen op respectievelijk St. Maarten, St. Eustatius en Saba.

**Waarneming:** J. R. Arends, Eerstaanw. gouv.-geneesk. op Aruba is, gedurende de vrijst. van dienst van J. E. M. Arends, met diens werkzaamheden belast.

**De Gouverneur heeft bepaald, dat met inachtneming van de daaromtrent overigens bestaande voorschriften, de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin dit jaar op de volgende wijze zal worden gevierd:**

1o. op Zaterdag 30 en Zondag 31 Augustus as., zal van zonsop- tot zonsondergang van de openbare gebouwen, de forten op dit eiland en van de gouvernements-vaartuigen, welke binnen deze haven liggen, de nationale vlag worden uitgestoken;

2o. op Zaterdag 30 Augustus as., **des voormiddags om 7.30 uur zal er op het Rif parade worden gehouden,** waarvoor de Algemeen Militair Commandant de nodige bevelen zal geven;

3o. op Zaterdag 30 Augustus as., zal de Gouverneur des voormiddags om 10.30 uur audiëntie verlenen ten Gouvernementshuize;

4o. de Gouvernements kantoren zullen op Zaterdag 30 Augustus as., gesloten zijn.

De Gouvernements-Secretaris,
C. F. Gronemeyer.

## ALLERLAATSTE NIEUWS.

Uit Versailles wordt gemeld, dat bij de beschieting van Laval en Déat nog twee mannen werden gewond, die werden geïdentificeerd als Kolonel Durvy, Commandant van de barakken en een légionnair genaamd Besset.

De schieter, Colette, stond verborgen onder een galerij en wachtte tot Laval, Déat en anderen de sprekers van het platform hadden laten passeren op weg naar de deur. De beschieting vond plaats in de Borgnis des Bordes barakken nabij het Paleis van Versailles. Ook Fernand de Brinon was aanwezig en hij was het, die Laval in zijn auto naar het hospitaal vervoerde.

De Brinon deelde mede, de barakken reeds te hebben verlaten toen hij 5 schoten hoorde, 3 snel achter elkaar en toen nog 2. Toen hij zich omkeerde zag hij Laval voortstrompelen met zijn hand aan zijn zij en omringd door Légionnaires. Laval wenste echter geen bescherming en liep alleen naar de auto. Déat, die naar later bleek, ernstiger gewond was, werd in een andere auto geplaatst, doch hield niet op met te protesteren door te zeggen:

„Het is niets." Tengevolge van de schietpartij werden in Parijs verschillende arrestaties gedaan, teneinde te voorkomen, dat algemene onlusten zouden uitbreken. Intussen wordt geconfereerd tussen den Minister van Binnenlandse Zaken Pierre Pucheu en Fernand de Brinon over te treffen tegenmaatregelen.

Het Russische agentschap Tass meldde op 27 Augustus, dat de Sovjet-troepen in Iran de plaatsen Dekhksargan, Turkmanhai, Kerganrud en Kuchan bezet hebben. De opmars wordt voortgezet.

Berlijn meldt, dat gisteren aan het gehele Oostfront de operaties volgens het plan werden voortgezet. Aan het Finse front hebben de Duitsers en Finnen na dagenlange gevechten 2 Russische divisies verslagen ten Oosten van Salla.

De radio van Djiboutji deelde mede, dat 4 Britse oorlogsschepen de contrôle hebben overgenomen van de territoriale wateren van Frans Somaliland.

Uit Vichy wordt later nog gemeld, dat de toestand van Marcel Déat ernstig is. De kogel schijnt in zijn maag te zitten en men zal proberen deze door een operatie te verwijderen. De kogel drong door zijn arm naar binnen, aangezien het schot hem terzijde getroffen heeft.

De kogel uit de arm van Laval is door Duitse doktoren verwijderd, doch de man zal voor de rest van zijn leven moeten rondlopen met een kogel in zijn borstkas, gelijk Clemenceau, die ook eens geschoten werd in hetzelfde lichaamsdeel.

De Amigoe-Enquête.

# Een Imperiale Raad.

IV.

(Voortzetting van de brief van **Dr. M.F. Da Costa Gomez.**)

Daar het grote nut van een Imperiale Raad uiteraard voor een ieder duidelijk moet zijn en in de litteratuur daarover voldoende geschreven is, zullen wij de wenselijkheid van de instelling van een dergelijke raad als erkend, nu niet nader bespreken. Ook bij de regering zal deze wenselijkheid voldoende bekend zijn.

De inzichten over zijn samenstelling zullen in hoofdzaak wel neerkomen op een drievoudige onderverdeling naar de staatsdelen met inachtneming van zekere evenredigheid in de samenstelling; en die over de, aan de Raad toe te kennen bevoegdheden kunnen uiteraard niet uiteen lopen: nl. verplicht advies of verplicht bindend advies, met in geval van afwijking; al dan niet mededeling van de gronden, waarop de afwijking berust.

In dit summier onderzoek willen wij ons hoofdzakelijk bepalen tot een bespreking van de mogelijkheid van toepassing van de grondwettelijke beginselen op de bestaande toestand.

Krachtens art. 2 van de grondwet 1922, laatstelijk gewijzigd in 1938, heeft de constitutie slechts subsidiaire gelding t.o.v. de overzeese staatsdelen: de staatsinrichting dier staatsdelen wordt in art. 63 overgelaten aan de wet.

Door het bekleden van de Rijksorganen met subsidiaire bevoegdheden ten aanzien van de staatsdelen overzee en met inachtneming van art. 1 en andere de staat construerende bepalingen van de grondwet, wordt het bestaan van de staat als van het Rijk en overzeese staatsdelen afzonderlijk rechtspersoon algemeen erkend. De in het Rijk (in Europa) weggevallen staatsorganen waren ook als zodanig slechts subsidiaire organen voor de overzeese staatsdelen. Deze Rijksorganen hebben thans evenwel door de bezetting van het Rijk opgehouden te bestaan als staatsorganen. De eenheid van de staat, in de centrale figuur van ons staatshoofd tot uitdrukking gebracht, hebben wij mogen behouden. De bestuurstaak van den constitutionelen Koning is echter gebonden aan de grondwet en functioneert alleen krachtens en in de grondwet voorgeschreven bepalingen en beginselen. Terecht menen wij echter in het staatsnoodrecht voor de benauwende omstandigheden, die ons staatkundig bestaan in gevaar brengen, een rechtsgrond te vinden voor die daden van bestuur en wetgeving, die niet op de grondwet berusten. Kunnen wij ons dan in deze noodtoestand verheffen boven het geschreven grondwettelijk recht, de beginselen van staatseenheid en die, welke ten grondslag liggen aan onze democratische staatsinstellingen, moeten wij trachten te behouden en te verzekeren. Daarom kan het nuttig zijn reeds nu een Staatsconferentie te beleggen, waarin deze overwegingen grondwettelijke vorm kunnen krijgen, m.a.w. om een grondwet voor de overzeese staatsdelen te scheppen, waarin de eenheid van het Nederlandse Imperium nader verzekerd wordt in al die punten, waarin de grondwet van 1922/38, door het wegvallen der staatsorganen, thans niet voorziet.

Ook hier is een beroep op het staatsnoodrecht gerechtvaardigd, daar toen en uiteraard in de grondwet van 1922/38 geen bepalingen zijn opgenomen voor het tot stand brengen van noodwetten. Daardoor is het onmogelijk geworden op regelmatige wijze wettelijke regelingen, zelfs die welke van vitaal belang voor de overzeese staatsdelen zijn, te treffen.

De mogelijkheid, om de behartiging van de belangen toe te vertrouwen aan de plaatselijke organen van wetgeving, is tengevolge van imperatief bij de grondwet voorgeschreven algemene maatregelen van bestuur en staats-wetten, o.i. uitgesloten. De in de staatsregelingen der overzeese staatsdelen opgenomen bepalingen van abnormale wetgeving, kunnen niet buiten de grondwettelijke bedding uitgebreid worden, noch op grond van de staat van beleg, noch op grond van bizondere omstandigheden, met eerbiediging van de grondwettelijke staatsconstructie. De enige mogelijkheid, om binnen de grondwettelijke bepalingen en beginselen, althans niet in strijd daarmede, de eenheid van de staatsdelen overzee te versterken, en om tevens zoveel mogelijk een normale wetgeving te verkrijgen, zien wij alleen in de substitutie van nieuwe staatsorganen op de basis der grondwettelijke beginselen.

**Raad van State.**

De Raad van State zal op grond van het vorenstaande o.i. zonder wettelijk bezwaar opnieuw gevormd kunnen worden inzonderheid met inachtneming van art. 4 en 5 van de wet 21 December 1861 S. 129, houdende regeling der samenstelling en bevoegdheid van de Raad van State.

Krachtens art. 4 kunnen 10 Staatsraden in buitengewone dienst door de Kroon benoemd worden. Deze kunnen opgeroepen worden, om deel te nemen aan bepaalde werkzaamheden, van de Raad, en hebben dan gelijke bevoegdheden als de leden. Zij worden krachtens art. 5 gekozen uit hen, die bewijzen hebben gegeven, hetzij van bekwaamheid inzaken van wetgeving of bestuur, hetzij van **bizondere bekendheid met de aangelegenheden van Nederlands-Indië, Suriname of Curaçao.**

Indien de Raad samengesteld wordt uit buitengewone leden, met de kennis vereist, kunnen bij hem voorstellen van algemene maatregelen van bestuur enz. voor de overzeese staatsdelen, waarover de Raad gehoord moet worden, zonder bezwaar voor advies gebracht worden. Art. 32 van bedoelde wet is met het vorenstaande niet in strijd. Immers telt volgens de eerste alinea tweede zin van dit artikel de, op het ogenblik, waarop het advies wordt uitgebracht, bestaande vacatures, niet mede voor het aantal daarvoor benodigde leden. Het wil ons voorkomen, dat door de nieuwe vorming van de Raad van State — al dan niet op de wijze van artikel 5 van de hierboven bedoelde wet — in een grondwettelijke eis op bevredigende wijze wordt voorzien. De Koninklijke nood-besluiten van de overzeese staatsdelen, behelzende algemene maatregelen voor wetgeving kunnen, dan op normale wijze tot stand komen.

Een gevolg van het gemis aan een Raad van State en het uitblijven van algemene maatregelen van bestuur dientengevolge is, dat de vertegenwoordigende lichamen van de overzeese staatsdelen niet meer gehoord worden terzake van onderwerpen, waarvoor de grondwet of wet algemene maatregelen van bestuur eist, zodat het advies der direct betrokkenen, der regering niet meer van voorlichting kan dienen.

In dubbele mate is dus het gemis van de Raad van State te betreuren, terwijl het juist in deze tijden van het grootste belang kan zijn, dat de regering de vereiste voorlichting kan krijgen.

Wanneer men bedenkt, dat dit ook geldt ten aanzien van onderwerpen, waarin de **wet** moet voorzien en dat beiderlei soorten van onderwerpen juist vitale belangen der staatsdelen raken, dan begrijpt een ieder, dat in deze toestand verandering moet worden gebracht, ter versterking van de positie der regering. Juist in dit punt kan de grondwet in haar volle werking van toepassing blijven op de overzeese staatsdelen. Zo zal het wel duidelijk zijn, dat hervorming van de Raad van State niet alleen de juiste toepassing van de grondwet bevordert, maar dat ook het belang van de overzeese staatsdelen het herstel van de Raad van State postuleert.

Het beginsel van de grondwet, dat de overzeese volksvertegenwoordigingen, zo dikwijls de belangen dier staatsdelen bij de staatswetgeving betrokken zijn, gehoord moeten worden, kan in gevallen van spoedeisende aard terzijde gesteld worden, — wanneer dit echter geschiedt wegens gemis van bepaalde staatsorganen, ware er tenminste een poging te doen tot herstel of substitutie dier organen — tenzij men a priori onmogelijkheid daartoe aanneemt. Maar dit zou dan betekenen: aanvaarden van een bestaande uiterst zwakke staatsconstructie uit een défaitistisch oogpunt. Een dergelijk défaitisme is alleen begrijpelijk, indien de mogelijkheid van aanpassing van de bestaande toestand aan onze democratisch-constitutionele grondvorm uit een staatsrechtelijk oogpunt niet mogelijk ware: eerder lijkt het ons echter onmogelijk, dat de bij de grondwet gevorderde algemene maatregelen van bestuur en wetten bij het voortduren van de oorlog te substitueren, en evenzeer de levensbelangen der staatsdelen, die bepaalde wettelijke voorziening vorderen, door gemis aan organen niet te behartigen.

Wij achten het mogelijk de Raad van State, met inachtneming van de bepalingen van bovengenoemde wet en van de grondwet, opnieuw te vormen of aan te vullen, en in het belang der wetgeving voor de staatsdelen, zelfs noodzakelijk.

Met een enkel woord hebben wij hierboven gewezen op het subsidiaire karakter der staatsorganen. Wij bedoelden hiermee, dat de Raad van State en het Staatsparlement primair optreden als Rijksorganen en slechts ten aanzien van staatszaken als staatsorganen optreden. De Algemene Rekenkamer, voorzover dit orgaan als subsidair staatsorgaan zou kunnen optreden, kan in dit verband buiten bespreking blijven.

In het voorgaande hebben wij ons bepaald tot de samenstelling van de Raad van State. Nu diene te worden onderzocht: de gevolgen van het wegvallen van het parlement, voor zover dit optreedt als staatsorgaan en bizonder mede-wetgevend orgaan voor de staatsdelen.

**Nood-Parlement.**

De Staten-Generaal treden allereerst op als mede-wetgevend orgaan voor het Rijk; voorzover het voor de Staat optreedt is het tevens staatsorgaan; en tenslotte in de bizondere gevallen, waarin het parlement optreedt voor een afzonderlijk staatsdeel treedt het op als medewetgevend orgaan voor dat betrokken staatsdeel. B.v. als het triaven van in- uit- en doorvoer maakt voor Nederlands-Indië (art. 183, lid 1, I.S.).

Kenmerkend voor onze staatsconstructie zijn de artikelen 81, 83 lid 1, 87 en 93 van de grondwet 1922/38, die de Staten-Generaal als staatsorgaan construeren. Immers vertegenwoordigen de Staten-Generaal het **gehele** Nederlandse volk en kunnen de twee Kamers in beginsel gekozen worden uit en door **alle Nederlandse onderdanen**; terwijl **feitelijk** de samenstelling tengevolge van de eis van het ingezetenschap **alleen** plaats heeft uit en door de ingezetenen van het staatsdeel in Europa.

(De brief van Dr. M. F. Da Costa Gomez zal morgen worden beëindigd).

**Rectificatie:** In het artikel van Dr. da Costa Gomez is gisteren een fout geslopen. In de 3e kolom, 3e alinea aan het einde staat: hoe ook deze beroep etc. Deze zin moet als volgt luiden: hoe ook een beroep op het ongeschreven „jus eminens" dezen staatkundigen handelingen een rechtsbasis verleent.



## EMMASTAD.

SOCIETEIT „ASIENTO".

**Dagschotels:**

Heden: Biefstuk, aard., doperwten.
Morgen: Nassi goreng.

**Agenda:**

Donderdag, 28 Augustus 19.30 uur: Biljartwedstrijd Clubkampioenschap Curaçao.

Vrijdag, 29 Augustus 19.30 uur: Clubavond Biljartver. „Asiënto".

Vrijdag, 29 Augustus 20.00 uur: Ledenvergadering biljartvereniging „Asiënto" in het repetitielokaal.

Zaterdag, 30 Augustus 20.30 uur: Concert te geven door het orkest van de „K.S.L.I.". Na afloop dansen.

Maandag, 1 September 20.15 uur: Schermafd. Sportclub „Asiënto" in het repetitielokaal.

Dinsdag, 2 September 19.30 uur: Clubavond biljartver. „Asiënto".

Dinsdag, 2 September 20.00 uur: Repetitie „Ido" -orkest.

Woensdag, 3 September 19.30 uur: Biljartwedstrijd clubkampioenschap Curaçao.

**WACHTDIENSTEN.**

**Donderdag, 28 Augustus 1940.**

Telegram Afdeling: Hr. Bonzet, tel. 353, L. de Colignylaan 14.

Shipping & Supplies: Hr. Meinster, tel. 304, L. de Colignylaan 20.

Scheepvaart Afdeling: Hr. Langras, tel. 710, W. de Zwijgerlaan 5.

**SPORTCLUB „ASIENTO".**

**Kinderfeesten.**

De dag van de kinderfeesten nadert. Zaterdag om 9 uur worden alle kinderen verwacht in het park te Rio Canario. Natuurlijk zijn er nog kinderen, waarvan geen inschrijvingen zijn ontvangen, doch deze kunnen tot en met Vrijdag nog ingeleverd worden.

Zoals wij reeds vermeldden, wordt er voor de ouders en andere belangstellenden een grote bar ingericht, waar, zoals dit nu eenmaal traditie is geworden, de erwtensoep evenmin zal ontbreken.

Voor het nummer autoped-race voor de leeftijdsgroep 6—7 jaar verzoeken wij zoveel mogelijk zelf de autopeds mee te willen brengen.

Zo juist werd bericht ontvangen van een ver familielid van wijlen den heer Cobalt — den zo beroemden Jan Klaassen van de Dam in Amsterdam — dat hij na afloop van de wedstrijden met zijn poppenkast zal aankomen (ongeveer half twaalf), teneinde een paar voorstellingen te geven.

**Tennis.**

De verlichting van de tennisbanen op Negropont is geheel vernieuwd en zal Vrijdag, 29 Augustus as., voor het eerst in gebruik genomen worden. Daar ook het nieuwe theehuisje op de opening wacht, is er voor Vrijdagavond een bizonder programma samengesteld, nl. als volgt:

**20.00 uur:** In gebruik nemen nieuwe verlichting en opening van het theehuisje.

**20.15 uur:** Heren dubbel: Risson-Breedveld — De Wolf-Rosenthal.

Dames dubbel: Eerligh-De Vries — Elvers-Verheul.

Na afloop gezellig samenzijn met muziek.

**BOEKEN RUILEN.**

De kinderen, die hieraan meedoen, moeten Vrijdagmiddag de boeken weer afleveren bij Mevrouw Van Gelder, Negropont 53.

**BILJARTCLUB „ASIENTO".**

In verband met afwezigheid van 3 spelers voor de clubkampioenschappen is het gehele programma voor Donderdag 28 Augustus as. vervallen.

Met het oog op de voorbereidingen voor het Koninginnefeest kan Vrijdagavond niet worden gespeeld, doch in plaats hiervan wordt de clubavond verschoven naar Donderdagavond.

**Clubkampioenschappen.**

De stand van de clubkampioenschappen tot 26 Augustus is als volgt:

| | gesp. | gew. | gel. | verl. | p. |
|---|---|---|---|---|---|
| Asiënto | 22 | 15 | — | 7 | 30 |
| Gezelligheid | 17 | 12 | — | 5 | 24 |
| Holland | 22 | 11 | — | 11 | 22 |
| P.S.V. | 17 | 1 | — | 16 | 2 |

**„H. J. A. SCHROEDERSCHOOL".**

**Aan de ouders van alle leerlingen, ook die van de Kleuterklas.**

Met ingang van de nieuwe cursus, welke op Maandag 1 September as. zal beginnen, is een ingrijpende verandering aangebracht in de schooltijden:

a. alle ochtendlessen zullen in plaats van om 12.10 uur om 11.35 uur eindigen (de kinderen der eerste klasse zullen dus niet zoals vroeger op Woensdag- en Zaterdagochtend vroeger naar huis gaan);

b. de middaglessen vangen in pl[aats] van om 14.30 c.q. 14.45 uur, steeds 14.00 uur aan;

c. de middaglessen eindigen 15.45 uur, behalve voor de 9e en klas, welke klassen op Maandag Donderdag tot 16.45 uur les hebbe[n].

De bus- en veerdiensten zullen de de Transportafdeling worden ve[r]derd in overeenstemming met de we lesuren. Een gewijzigde dienstr[e]ling is verkrijgbaar op de afde[ling] Personeel.

**Voor de 6e klasse zullen de le[ssen] op Dinsdag 2 September beginnen.**

**Kleuter[klas].**

In verband met overplaatsing Kleuterklas naar het Amerikaanse kamp op Rio Canario zal de cursus op 1 September as. kunnen beginn[en]. De juiste openingsdatum en de uren zullen zo spoedig mogelijk den bekend gemaakt.







FEUILLETON.

# Het Huis vol Haat.

65).

81. De bibliotheek onthult het feit, dat iemand gewoon was daar bij kaarslicht te gaan lezen. De boeken, die blijkbaar gelezen worden, zijn: een handboek over criminalogie, twee werken over toxicologie en twee verhandelingen over hysterische paralyse en slaapwandelen.

82. De bezoeker van de bibliotheek is iemand, die goed Duits kent, want drie van de gelezen boeken zijn in het Duits geschreven.

83. De schoenen, die in de nacht van Rex'dood uit de linnenkast verdwenen zijn, worden in de bibliotheek gevonden.

84. Iemand luistert aan de deur, terwijl wij in de bibliotheek zijn.

85. Ada deelt mede, dat zij de nacht te voren Mrs. Greene in de benedenhall heeft zien lopen.

86. Von Blon verzekert, dat Mrs. Greene's verlamming van dien aard is, dat zij iedere beweging tot physieke onmogelijkheid maakt.

87. Met Von Blon wordt overeengekomen, dat Dr. Oppenheimer Mrs. Greene zal onderzoeken.

88. Von Blon stelt Mrs. Greene in kennis met het voorgenomen onderzoek, dat vastgesteld wordt op de volgende dag.

89. Mrs. Greene wordt vermoord vóór Dr. Oppenheimer een onderzoek kan instellen.

90. Het post mortem onthult definitief, dat Mrs. Greene's beenspieren zo weggeteerd waren, dat zij niet kon lopen.

91. Ada houdt, als men haar het resultaat van de lijkschouwing mededeelt, vol, dat zij de sjaal van haar moeder om de gedaante in de hall gezien heeft, en geeft later toe, dat Sibella die ook wel eens droeg.

92. Tijdens de ondervraging van Ada over de sjaal oppert Mrs. Mannheim de mogelijkheid, dat Ada haar (Mrs. Mannheim) in de hall gezien heeft.

93. Toen Julia en Ada neergeschoten werden, waren of konden in het huis aanwezig zijn: Chester, Sibella, Rex, Mrs. Greene, Von Blon, Barton, Hemming, Sproot en Mrs. Mannheim.

96 Toen Ada vergiftigd werd, waren of konden in het huis aanwezig zijn: Sibella, Mrs. Greene, Von Blon, Hemming, Sproot en Mrs. Mannheim.

97. Toen Mrs. Greene vergiftigd werd, waren of konden in het huis aanwezig zijn: Sibella, Von Blon, Ada, Hemming, Sproot en Mrs. Mannheim.

Na de eerste lezing las hij het document nogmaals door en legde het dan op de tafel.

„Ja, Vance," zeide hij, „je hebt de hoofdpunten volledig opgesomd. Maar ik kan er geen samenhang in zien. Integendeel, zij schijnen de verwardheid van het geval nog sterker te doen uitkomen."

„En toch ben ik overtuigd, Markham, dat zij slechts een nieuwe rangschikking en uitlegging nodig hebben, om volkomen duidelijk te zijn. Zijn ze eenmaal goed geanalyseerd, dat zullen ze ons alles vertellen, wat wij weten willen."

Markham keek het overzicht nog eens door.

„Wanneer zekere punten er niet waren, dan zouden we tegen verschillende personen kunnen optreden. Maar onverschillig welken persoon op de lijst wij ook als de schuldige aannemen, dadelijk staan we tegenover een reeks daarmede in tegenspraak zijnde onverkomelijke feiten. Dit overzicht zou met succes gebruikt kunnen worden om te bewijzen, dat iedere betrokkene onschuldig is."

„Oppervlakkig lijkt het zo," stemde Vance toe. „Maar we moeten eerst de oorspronkelijke lijn van het plan vinden en dan de bijkomende vormen van het ontwerp daarmede in verband brengen."

Markham maakte een hopeloos gebaar.

„Als het leven maar zo eenvoudig was als je aesthetische theorieën."

„Het is oneindig veel eenvoudiger. Het mechanisme van een camera kan het leven weergeven; maar alleen een philosophisch inzicht kan een kunstwerk voortbrengen."

„Kan jij iets logisch — aesthetisch of anderszins — hieruit maken?" Markham sloeg op de bladen papier.

„Ik kan zekere traceringen zien; maar ik wil eerlijk bekennen, dat de hoofdlijn mij tot dusverre ontgaan is. Werkelijk, Markham, ik heb een voorgevoel, dat een belangrijke factor in het geval nog voor ons verborgen is. Ik bezweer niet, dat mijn résumé in zijn tegenwoordige staat niet voor uitlegging vatbaar is; maar ons werk zou ten zeerste vereenvoudigd worden, als wij in het bezit van die ontbrekende factor waren."

Een kwartier later kwam Swacker binnen en legde een brief op de lessenaar.

„Dat is ook een grap, chef," zeide hij.

Markham nam de brief op, las die en gaf hem dan aan Vance. De brief was afkomstig van den Reverend Anthony Seymour te Stamford, die zich, in verband met de plaats gehad hebbende moorden, verplicht achtte mede te delen, dat hij 29 Augustus van het jaar voren Sibella Greene en Arthur Blon in het geheim getrouwd had.

Toen Vance de brief gelezen had, gaf hij die weer aan Markham terug.

„Heus, ik kan niet zeggen, dat erg verwonderd ben —"

Plotseling hield hij op en peinzend strak voor zich uit. Dan hij op en begon zenuwachtig op en te lopen.

Markham keek hem vragend aan.

„Maakt die brief je zo zenuwachtig?"

„Maar zie je het dan ook niet?" Vance kwam vlug naar de lessenaar van den officier van justitie. „... achtig, dat is het enige feit, mijn résumé ontbrak."

Hij vouwde het blad papier open, schreef als 98ste punt: „Sibella en Blon zijn een paar jaar geleden ... lijk getrouwd."

„Maar ik zie niet in, hoe we verder mee komen," zeide Markham.

„Op dit ogenblik ik ook niet," antwoordde Vance. „Maar ik zal avond in diepe overpeinzingen brengen." (Wordt vervolgd).